

кжнатъ оловенъ дъждъ защитниците отъ сутринъ до късна нощъ. И само тъмната нощъ имъ позволяваше да си поотдъхнатъ. Командирътъ се очудваше на пресмъртливостта на защитниците. Следъ като получиха заповѣдъ да пестятъ патронитъ, тѣ всички станаха каменохвъргачи. Събираха се на групи, подкопаваха съ щикове тѣ канари и, като дочекаха турцитѣ, пускаха ги по склоноветѣ на върха. Не минаваше и безъ остроти, като напр. „Турчине, нѣ ти закуска“ и други подобни. Освенъ отъ недостигъ на патрони, защитниците се нуждаеха отъ храна, а особено отъ вода. Горещината бѣ ужасна, а вода нѣмаше. Вода имаше въ една долчинка, заета вече отъ турцитѣ. Съ рискъ на живота си, тѣ се промѣкваха тамъ и безъ да ги молятъ, донасяха на „Стоманената“ вода.

Спомни си командирътъ още, че снощи като преглеждаше бойнитѣ припаси, видѣ, че му оставатъ само 10 запалки за горскитѣ топчета; трѣбваше следователно да стреля не съ разпукващи се снаряди, а само съ ударни: — ненадежна работа! Той реши да запази запалки за най-важнитѣ минути при атаката. Навредъ бѣ тихо, само къмъ отдѣлнитѣ гърмежи се присѣдиняваха стоноветѣ на раненитѣ и умиращи хора: презъ миналитѣ три дни загубата въ отряда бѣ до 1000 души...

Изведнажъ откъмъ долината духна силенъ вѣтъръ и разпръсна надалечъ мъглата. Загорѣха скалиститѣ върхове, заблестѣ „Орловото гнѣздо“, и яркото слънце се показа изъ задъ върховетѣ. Неподвижниятъ полукръгъ на турцитѣ сякашъ трепна. Запукаха турскитѣ топове и пушки, и цѣлата турска армия се нахвърли на прохода. Турцитѣ жадуваха смъртта, вѣрвайки, че като умратъ, още днесъ ще попаднатъ въ Мохамедовия рай. Тѣ мислѣха само за едно — по-скоро да се примъкнатъ до защитниците на прохода и да ги хвърлятъ въ пропастта; и когато наближиха на 200 крачки, раздаде се първиятъ гърмежъ на „Стоманената“, а следъ това и отъ осеморжедейната (кржглата) батарея, разположена на два километра по на северъ. Снарядитѣ се пръскаха въ гжстата маса атакуващи турци, но на мѣстото на пръснатитѣ части се явиха нови бойци стремежи се напредъ. Цѣлата наша линия се забули отъ димъ, оловенъ дъждъ отъ куршуми обсипваше турцитѣ, но въ отговоръ се чуваше само: „Алахъ! Алахъ!“